

РІШЕННЯ

наукової ради СумДУ від 28 лютого 2019 р. з питання **«Розвиток наукових напрямів з економіки та сучасних бізнес-технологій і впровадження результатів відповідних наукових досліджень та розробок»**

Розглянувши питання «Розвиток наукових напрямів з економіки та сучасних бізнес-технологій і впровадження результатів відповідних наукових досліджень та розробок», наукова рада зазначає, що в СумДУ протягом 2016-2018 рр. за даним науковим напрямом збільшилися обсяги держбюджетної, господарчо-договірної діяльності, кількість та якість оприлюднення наукових результатів у високорейтингових виданнях, зріс науковий потенціал представників інститутів та рівень якості наукових журналів, що видаються в СумДУ з економічних напрямів.

Обсяг держбюджетних науково-дослідних розробок з виділеним фінансуванням, які виконуються ННІ ФЕМ ім. О. Балацького та БТ «УАБС», за 2016-2018 рр. зріс у 5 разів (у 2016 р. – 1268 тис. грн, 2017 р. – 2075 тис. грн, 2018 р. – 6895 тис. грн). Станом на 01 лютого 2019 р. інститути спільно виконують 22 НДР (12 – основного конкурсу та 10 проектів молодих вчених). За результатами конкурсного відбору на фінансування у 2017–2020 рр. частка економічних проектів молодих вчених СумДУ склала 44% від загальної кількості в Україні. Проекти вчених-економістів СумДУ вже другий рік поспіль входять до топ-10 проектів-переможців на загальноукраїнському рівні (проекти молодих вчених: у 2017 р. – 4, у 2018 р. – 2; проекти основного конкурсу: у 2017 р. – 4, у 2018 р. – 1).

За 2016–2018 рр. обсяги профінансованої госпдоговірної тематики зросли майже в 13 разів (2016 р. – 195 тис. грн, 2017 р. – 576 тис. грн, 2018 р. – 2700 тис. грн). У 2018 р. міжінститутськими колективами виконано більше 20 наукових договорів на замовлення районних та міських адміністрацій Сумської області, виконавчого комітету Сумської міської ради, департаменту освіти та науки Сумської обласної державної адміністрації, підприємств та організацій. Господарчі договори мають усі кафедри.

У 2016–2017 рр. виконувалися міжнародний науковий проект з фінансуванням від Швейцарського національного наукового фонду із загальним обсягом більше 1 млн грн. та спільний україно-литовський проект. На початку 2019 р. вперше подано заявку на програму «Horizon-2020».

Науковий потенціал інститутів економічного профілю щорічно зміцнюється, за 2016 – 2018 рр. для потреб СумДУ захищено 19 кандидатських та 16 докторських дисертацій (тільки за 2018 р. – 9). Спільними зусиллями започатковано англomовну Ph.D. програму, де навчаються 4 іноземних аспіранта, діють 2 спеціалізовані вчені ради за 4 спеціальностями. Наукові стажування за кордоном пройшли більше 30 НПП та 3 аспіранти, 1 НПП у 2016–2017 рр. був науковим співробітником інституту Альфреда Крупа (Німеччина).

Щорічно представниками інститутів економічного профілю публікується в середньому 20 монографій і більше 350 наукових статей. Щорічна динаміка кількості статей у виданнях, які індексуються БД Scopus та WoS є позитивною (2016 р. – 45, 2017 р. – 39, 2018 р. – 57). За 2016 – 2018 рр. кількість викладачів, що мають h-індекс (БД Scopus) на рівні та більше 3, а також кількість статей у виданнях, що індексуються БД Scopus та WoS одночасно, зросли і складають на початок 2019 р. – 12 осіб (6% від загального складу ПВС) та 18 статей відповідно. У той же час такі результати не відповідають наявному науковому потенціалу інститутів.

Загальна кількість цитувань статей вчених-економістів СумДУ за 2016 – 2018 рр. зросла майже в 5,6 разів, що у т.ч. стало можливим за рахунок збільшення кількості публікацій у співавторстві з закордонними дослідниками (станом на початок 2019 р. 53% НПП мають такі статті). Значного поштовху у розвитку міжнародної наукової співпраці додало зарахування до штату ПВС СумДУ зарубіжних науковців з індексом Гірша більше 10. Робота в цьому напрямку активно продовжується і надалі. Кількість викладачів, які мають 5 та більше публікацій в журналах, які індексуються БД Scopus та WoS, за 2016 – 2018 рр. зросла та

склала на початок 2019 р. – 42 особи, але частка їх в загальному штаті ПВС є незначною (20%).

За 2016 – 2018 рр. суттєво зросла кількість отриманих охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності та склала 53 одиниці (отримали свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір 19% від загального штату ПВС).

За 2016 – 2018 рр. показники наукової роботи студентів знижуються, про що свідчить їх публікаційна активність (кількість статей та тез доповідей у співавторстві зі студентами знизилася на 10% та 5% відповідно). 40 студентів взяли участь у виконанні НДР з оплатою праці, хоча студентські наукові гуртки працюють не на всіх кафедрах.

Активізації міжнародної наукової співпраці сприяє і розширення географії авторів наукових журналів «Маркетинг і менеджмент інновацій», «SEC», «FMIR», «BEL», тоді як журнали «Механізм регулювання економіки» та «Вісник СумДУ. Серія економіка» все ще орієнтовані на публікацію статей переважно українських авторів. В 2017 р. та 2018 р. вперше викладачами інститутів економічного профілю проведені два великих міжнародних форуми в Німеччині з широкою міжнародною географією учасників та грантовим фінансуванням. Вперше у 2018 р. вчені-економісти СумДУ виступили в ролі співредакторів спецвипусків міжнародних наукових журналів з високим рівнем впливовості (БД Scopus та WoS). За 2016–2018 р. в редколегіях журналів БД Scopus та WoS активно працювали 20 вчених-економістів СумДУ.

У цілому в інститутах економічного профілю СумДУ створено більше 10 наукових центрів, але лише 2 з них повною мірою реалізують весь цикл від ідеї, наукових досліджень і публікацій до реального впровадження результатів у практику через виконання госпдоговірної наукової тематики, участь в розробленні загальнодержавної нормативної бази, надання консультаційних і аналітичних послуг населенню та бізнес-спільноті.

Узагальнення аналізу наукових здобутків вчених-економістів СумДУ засвідчує, що обсяги та кількість міжнародних наукових грантів, монографій, що видаються за кордоном, публікацій спільно з іноземними вченими та представниками міжнародної бізнес-спільноти, кількість отриманих охоронних документів не відповідають вимогам університету з високою дослідницькою продуктивністю. Залишається низьким рівень набору аспірантів-іноземців, а також міжнародної академічної мобільності аспірантів та докторантів. Виконання наукових договорів на замовлення підприємств та організацій не повинні обмежуватися географічними межами Сумської області та потребують розширення спектру наукової тематики.

З метою розширення переліку наукових напрямів економічного спрямування та активізації впровадження результатів наукових досліджень та розробок в практику господарювання

Наукова рада постановляє:

1. На системному рівні проводити роботу, спрямовану на розвиток існуючих та започаткування нових наукових напрямів, які відповідають світовим тенденціям розвитку економічної науки, та забезпечити отримання конкурентоздатних результатів.

Відповідальні: директори, завідувачі кафедр.

Термін – постійно.

2. Забезпечити за напрямом «Суспільні науки» спільно з підрозділами інших інститутів і факультетів проходження державної атестації ЗВО у частині впровадження ними наукової (науково-технічної) діяльності за максимально можливим рівнем.

Відповідальні: директори, завідувачі кафедр.

Термін – протягом 2019 р.

3. Провести системну роботу щодо участі наукових колективів ННІ ФЕМ та ННІ БТ «УАБС» в підготовці проектних пропозицій для участі в конкурсах держбюджетних НДР та державних грантів. При цьому всім кафедрам забезпечити роботу з моніторингу інформації щодо резерву вчених, які ще не використали можливості участі у підготовці відповідних

запитів до МОН України за конкретний період. Реалізувати цілеспрямовану систему заходів з метою адресної підготовки НПП до участі в проектах та здійснювати пошук партнерів для подання спільних заявок для участі в оголошених конкурсах.

Відповідальні: заступники директорів з наукової роботи, завідувачі кафедр.

Термін – постійно.

4. Посилити роботу щодо участі наукових колективів ННІ ФЕМ та ННІ БТ «УАБС» в підготовці проектних пропозицій для участі в актуальних конкурсах на отримання міжнародних наукових грантів. При цьому:

– проводити постійний пошук партнерів для подання спільних заявок для участі у міжнародних наукових конкурсах в мережах наукових контактів (портал учасників рамкових програм ЄС, служби пошуку партнерів CORDIS, мережі наукових контактів LinkedIn, Researchgate тощо) та з числа існуючих партнерів грантових проектів освітнього спрямування;

– активно поширювати на кафедрах інформацію про актуальні наукові грантові проекти, забезпечити системну міжкафедральну роботу з формування заявок та їх вчасного подання.

Відповідальні: директори, заступники директорів з наукової роботи та міжнародної діяльності, завідувачі кафедр.

Термін – постійно.

5. Забезпечити збільшення обсягів фінансування господарчих договорів, зокрема за рахунок:

– діяльності наукових центрів кафедр;

– надання науково-інформаційних, консультаційних та інших видів наукових послуг зовнішнім замовникам, в тому числі в межах наукового консультування аспірантів та докторантів;

– підготовки техніко-економічного обґрунтування інвестиційних проектів, бізнес-планів, програм, прогнозів та стратегій розвитку тощо на замовлення ЗВО, муніципалітетів та органів влади з розширенням досвіду на інші регіони;

– вдосконалити існуючі рекламні матеріали про наукові розробки і послуги кафедр для їх оприлюднення на сайті університету, в національній і міжнародній мережах трансферу технологій, інших зовнішніх інформаційних ресурсах та їх поширення на підприємствах.

Відповідальні: директори, заступники директорів з наукової роботи, завідувачі кафедр.

Термін – протягом 2019 – 2021 рр.

6. З метою підвищення якості наукових досліджень забезпечити активізацію наукової роботи студентів, аспірантів та молодих вчених, в тому числі:

– провести серію семінарів для аспірантів та молодих вчених щодо можливостей міжнародної мобільності, наукових стажувань;

– вжити заходів щодо активізації участі аспірантів усіх спеціальностей у міжнародних програмах наукових стажувань за тематикою дисертаційних досліджень та академічної мобільності на рівні не менше ніж 20% від їх загальної кількості за кожним структурним підрозділом;

– провести серію семінарів для аспірантів та молодих вчених щодо особливостей застосування програмних продуктів при виконанні наукових досліджень та підготовці наукових публікацій економічного профілю;

– провести роз'яснювальну роботу щодо залучення студентів, аспірантів і молодих учених до наукової інноваційної діяльності та стартап-руху в інститутах, підтримувати діяльність підприємницьких стартапів та сприяти розвитку міждисциплінарних досліджень студентів та аспірантів, зокрема тих, що можуть бути комерційно привабливими;

– забезпечити рівень залучення як мінімум 1 студента до НДР з оплатою праці на кожному 100,00 тис. грн річних обсягів фінансування НДР.

Відповідальні: заступники директорів з наукової роботи та міжнародної діяльності, завідувачі кафедр.

Термін – до 30.12.2019 р.

7. Забезпечити виконання цільової комплексної програми «Організація наукової роботи студентів в органічному поєднанні навчальних процесів». При цьому:

- на системній основі проводити серед студентів інформаційно-профорієнтаційні заходи з популяризації навчання в аспірантурі;
- систематично залучати студентів до наукової роботи, зокрема студентів молодших курсів, які до вступу в університет займалися в МАН України, були призерами предметних олімпіад тощо;
- підвищити публікаційну активність студентів;
- розвивати діяльність наукових гуртків кафедр.

Відповідальні: заступники директорів з наукової роботи, завідувачі кафедр.

Термін – постійно.

8. Переглянути базові засади редакційної політики наукових журналів економічного профілю, засновником яких є СумДУ, щодо розширення географії авторів та підвищення якості статей та рецензування. Підготувати та подати комплекти документів на отримання статусу фахових видань з економічного напрямку. Спрямувати зусилля на виконання вимог інших баз даних, що дозволить з часом підвищити науковий рівень журналів, а саме:

- збільшити за потреби публікування статей англійською мовою;
- публікувати у кожному номері наукових журналів не менше 50 % статей іноземних вчених (або вітчизняних вчених у співавторстві з іноземними вченими);
- залучати до складу редакційних колегій видань вчених з різних країн світу з високим індексом Гірша.

Відповідальні: голови редколегій.

Термін – протягом 2019 – 2020 рр.

9. Підвищити публікаційну активність колективів для якісного оприлюднення результатів НДР та їх впровадження в практику, зокрема:

- надавати перевагу публікаціям наукових праць у співавторстві з іноземними вченими, які мають за даними БД Scopus та WoS високий індекс Гірша;
- створити інформаційну базу журналів економічного спрямування з урахуванням актуальних крос-дисциплінарних напрямів, що індексуються БД Scopus та WoS, залежно від видавництва, тематичного спрямування та вартості;
- розширити форми співробітництва з іноземними видавництвами щодо видання монографій за кордоном іноземною мовою, в т.ч. які індексуються БД Scopus та WoS. Проводити роботу щодо підготовки таких монографій в межах виконання держбюджетних НДР;
- підвищити рівень захисту прав інтелектуальної власності.

10. Організувати та провести міжнародну наукову конференцію, матеріали якої індексуються БД Scopus та/або WoS.

Відповідальні: директори, завідувачі кафедр.

Термін – протягом 2019 – 2020 рр.

Голова наукової ради

А.М. Черноус

Секретар наукової ради

І.Ю. Аблєєва